

A TENGERPART

POLITIKAI NAPILAP.

X. évfolyam.

FIUME, péntek 1913. január 3

2. szám

Szerkesztőség és kiadóiroda (telefonszám 229).
Gradinata del Sasso Bianco 3, Wurzor ház I em.

Felölős szerkesztő:
MURAI JENŐ.

H. N. HOSZSÚ KÖNYVTÁRA
Hirtelközvetít
Növekedési á
1914-25
Értéktételei á:
Egy évre 21 kor.
Negyedévre 6 kor.
Egy évre 12 kor.
Egy évre 2 kor.
Egyes szám ára helyben 6 fillér.
Hivatalos híradások 6 hasábos petit serja 60 fillér.

Nyomda telefonszáma (sürgős esetekben) 400.

Magyar törekvések a tengeren.

Az utóbbi hónapok eseményei igazolják annak az eszmének helyességét és szükségességét, amelynek valóítására már több mint harminc esztendő óta sürgetem a magyar közvéleményt. Sajnos, hogy ennek szükségességét sokan nem látják be, sőt törekvésemnek igen sok ellenzője és kicsinyelője volt ez idő alatt.

Hogy Magyarország gazdasági és politikai jövője érdekében a rendelkezésünkre álló tengerpartot először is gazdaságilag meg kell hódítanunk, azt már, nem is említve régi nagy királyaink törekvését, hogy a tengerpartot megszerezzék és megtartsák, II. Rákóczi Ferenc is vallotta s Magyarország gazdasági öntudatravaló ébredésekor leghathatósabban Kossuth Lajos hangzott. A fiumei kikötő forgalmának nagyarányú emelkedése is eléggé ösztönözhet bennünket arra, hogy az Adria partvidékét amely természetszerűleg is Magyarország szférájába esik, gazdaságilag a mi hatáskörünkbe kapcsoljuk.

Ime azt látjuk a balkáni háboruban, a mely lényegileg első sorban gazdasági háboru, hogy a tengertől távolos, a Duna mellett lakó földműves- és állattenyésztő nép, csak egy arasznyi tengerpartot kapjon, amelyen terményeinek kaput nyit a világforgalom útjára képes nemcsak nagy elszántsággal és sok viszontagsággal, sok vért ontva, átkelni az akadályokat tornyosító,

rideg sziklás Karszton, hanem el van tökéltve arra is, hogy ezért a kis partért európai háborút is kész provokálni, áldozatra szánva ugyanakkor egyébként gyér népességének ezreit, intelligenciájának és gazdaságilag produktív elmeinek legjavát. Mindazért, hogy gazdaságilag függetlenítse magát a tenger által. Mi pedig ugyanakkor elhanyagoljuk azt az 562 kilométer hosszú tengerpartot, amely jogilag hozzá tartozik, csak sajnós ezt a jogot eddig nem igyekeztünk érvényesíteni. Elhanyagoljuk azt a tengerpartot, amelynek több kikötője közül három olyan nagy kikötőnek kínálkozó helye van, mint Zára, Sebenico, Spalato, amelyeknek kiépítésével a hatalmasabb arányokban már ugy sem igen bővíthető fiumei kikötő mellé három új kiviteli vonalat nyerhet Magyarország.

De hogy kívülünk álló politikusok és nemzetgezdák véleményére is hivatkozhatunk, csak Giuseppe Gentilizza Rómában élő politikus szavait akarjuk idézni, aki nem régeből azt írta egy tanulmányában, hogy Magyarország önállósága a dalmát part nélkül el sem képzelhető. Ezt nagyon jól tudják az osztrákok s éppen azért követtek el mindent arra, hogy Magyarországot közvetlenül vasutal kapcsolja a dalmát kikötőkhöz. Ezért erőszakolták a novi—knini vonalat ismételt és sokáig volt lebegő kérdés maguktartása miatt az ogulin—knini és novi—knini alternatív vonalak kérdése, míg végre is, a mi részünkön lévén a jog, a magyar álláspontnak kellett győznie s az osztrák áruk, ha közvetlenül vasuton szállítat-

nak Dalmáciába, kénytelenek Magyarországon átmenő vonalat használni, amely vonal a magyar államvasutakat s ekképpen Budapestet is közvetlen összeköttetésbe hozza a dalmát kikötőkkel. Ez a vasut hat év múlva készen lesz; azért már most meg kell tennünk az intézkedéseket, hogy jogszzerű előnyeit mi használhassuk ki ennek a mi költségünkön létrejött vasutnak.

Már 1871-ben a magyar képviselőházban Pulszky Ferenc azt mondta, hogy Dalmácia azé lesz, akit a legelőször fogja csatolni. Mennél aktuálisabb most Pulszky Ferenc megjegyzése, amikor fejlettebb magyar iparra és kereskedelemre támaszkodhatunk!

Hat év múlva tehát, ha ki tudjuk majd használni az alkalmat, Dalmácia s vele a ma tőlünk nagyrészt elzárt hosszú tengerpart a magyar forgalmi politika körébe jut. Ettől féltek már előre az osztrákok, akik nyiltan feljajdultak, már több alkalommal, hogy az ogulin—knini vasutal Magyarország birtokába jut a keleti Adriának a kulcsa. A dalmáciai forgalom ellensúlyozását megkezdték a tengeren is, midőn versenyt teremtettek a szépen megindult magyar-dalmáciai hajóforgalomnak; meg akarták volna előzni a most épülő vasutat is egy Dalmáciába tervezett, gőzkompek segítségével létesítendő szigetvasut által, amelynek terve azonban financiai nehézségek miatt meg-hiusult. Társadalmilag is mindent elkövetnek, hogy Dalmáciát, amely osztrák közigazgatás alatt áll, szorosabban Ausztriához csatolják; kirándulásokat rendeznek, osztrák

„A Tengerpart“ tárcája.

Elkerültek, eltemettek . . .

*Elkerültek, eltemettek:
Vig leányok, szép leányok
Szürke napu délutánok.*

*Egy magamba verve, busan
Ülök, mintha nem is élnek:
Élő nem is voltam én még.*

*Itt a napot jobbra várom:
Furcsa belül, kívül minden
S nem tudok elmenni innen.*

*Nem tudom, hogy vagyok-e még
S élek-e, vagy visszajárok?
Alkalmra nem találok.*

*Kis szobámba fény ha téved,
Nem vidit, már nem vigasztal:
Mily poros az íróasztal.*

*Oly fényes most kint az utca,
Tarka nők és szép leányok:
S én egyedül várok, várok.*

*Engemet már eltemettek,
Eltemettek, elfeledtek:
Bus leányok, szép leányok,
Szürke napu délutánok.*

Vargha Géza.

Csösz bácsi.

Történelmi huszár-bravur.

A branyiszközi hegy ostrománál történt 1849-ben.

Az ostrom leírását bátran mellőzhetem, minden iskolásgyerek tudja, hogy a hegyen egy szerpentin ut viz keresztul Eperjes felé.

A hegyi utnak 22 kanyarulata van, Deym osztrák ezredes mind a huszonkét kanyarulatot megszállva tartotta, úgy, hogy valamennyi kanyarulatot külön kellett elfoglalni.

Erdősi Imre tábori pap elől ment a keresztel, Guyon pedig kartács-ágyukat állított fel a honvédek háta mögé.

Ismeretes akkori mondása:
— Honvéd, előre dupla lénung, hátulra kartács!

Hát a honvéd inkább csak előre ment s a bevehetetlennek hitt hegy pár óra alatt az övék volt.

Deym hadait Eperjesig üzték a honvédek. Itt azután Guyon szavának állt és honvédei öt napig dupla lénung mulattak.

Guyon minden kanyarulatot bevételénél megjelent. Tizenöt huszár mindenütt a nyomában járt, hogy ha bajba keverednek, kivárák.

A hegytetőre érve, jelentik neki, hogy az osztrák gyalogság még az árkokban leskelődik. Guyon nyilván ezeket akarta elriasztani, magához intette kísérete káplárját, egy öreg, őszbecsavorodott huszárt, akit az egész sereg — még maga Guyon is — csak Csösz bácsinak szólított.

— Csösz bácsi, — mondja Guyon az ő rossz magyarságával — ott van kocsma a hegy alatt, ott van jó papramorgó snapsz, meg lesz, hozol nekem itcét.

— Meg lesz, ezredes uram, hozok.
Csösz bácsi sarkantvuba kapta a lovát és a tizenöt huszárral bevágatott az ellenség közé.

Az árokban fekvő osztrák gyalogosok ijedten húzták be fejeiket és nem löttek.

A tizenöt huszár üveget sem vetett rájuk. Lent a kocsma tájéka tele volt osztrák lovasokkal, akik, amint meglátták a huszárokat, vad futással iramodtak tova. Bent a kocsma udvarán tíz felrgelt lovat tartott egy svájliszér katona, kilencen bent ittak a kocsmaiban.

A szegény zsidó-kocsomáros majd halálra rémült, mikor a huszárokat az udvarra bevágatni látta.

— Isten a világ felett, micsoda vérontás lesz most itt, az én udvaromban!

— Jóska! — parancsolta Csösz bácsi az egyik huszárnak, — vedd át a német lovakat, te meg Pista, tartsd az enyémet, én be-

vállalatokat szerveznek, sőt nem rég osztrák egyetemi tanárokból álló külön tanulmányozó társaság járta be Dalmáciát s diszes irodalmi műben adta ki a tanulmányozás eredményeit, amelynek éle természetesen a magyar jogigények ellen irányul.

Pedig az bizonyos, hogy a dalmát öszkötő-vasut által, ha ki fogjuk tudni használni a nyújtott alkalmat, gazdaságilag mi fogunk dominálni Dalmáciában, sőt a vasuti kapcsolat útján közelebb férközhetünk Montenegróhoz és Albániához is. Ne ejtsen senkit kételkedésbe az, hogy a Duna—Adria vasut meg fog épülni és Szerbia esetleg hozzájut a kereskedelmi kikötőhöz az Adrián, esetleg a Duna—Adria-vasut végpontján, amely vasut a Balkán forgalmának egy részét közvetlenül tereli az Adriához. Ezzel a kikerülhetetlen konkurenciával, csak úgy, mint a forgalmi politikában minden konkurenciával számolnunk kell; de ez ne legyen esüggesztő, sőt inkább sarkaló körülmény. Nem is véve számba azt, amit előkelő szakemberek állapítottak meg, hogy világforgalmi kikötőnek sem S. Giovanni di Medua, sem Durazzo nem alkalmas, tehát jelentőségük mindig csekélyebb lesz az Adria osztrák és magyar kikötőinél, Szerbia nem fogja sohasem emancipálhatni magát a földrajzi közelség, valamint a haladotabb kultúra természetes gazdasági hatásaitól. Ideig-óráig a politikai izgatás mestersegesen elháríthatja ezeket a természetes hatásokat, de tartósan nem. Mindaz, ami erősebb, mindig vonzó hatással lesz a gyöngébbre s éppen azért kell hatványoznunk erőnket és eszközeinket, hogy ne kelljen félünk szomszéd versenytörékvésektől, hanem azok még közvetve erősítsék is a mi gazdasági munkásságunkat.

Államférfiaink, gazdasági köreink és társadalmunk élelmességétől és iparkodásától függ tehát, hogy az Adrián a magyar nemzet ugyanahhoz a szerephez jusson, a melyjogilag és természetesen megilleti s amelyet már Nagy Lajos korában elfoglalt. Az adriai vasut birtokában gazdaságilag, ezzel kapcsolatban pedig társadalmilag is érvényesülhetünk Dalmáciában, amelynek természetes következménye lesz politikai jogunk érvényesülése, amit vétkes közömbösséggel hagytunk mindaddig tekinteten kívül, pedig a trialista-fantomnak Dalmácia tényleges visszakapcsolása volna leg-hathatósabb elhárítója. Már 1907-ben több mint harminc törvényhatóság támogatta a képviselőházhoz erre nézve beadott kérvényemet, amelyet a képviselőház pártolóiag mék azért a papramorgóért az ezredes urannak.

Csösz bácsi leszállt a lováról és benyitott az ivóba. A sválizserek, tán már hallották a nagy lódobogást, kifelé igyekeztek, de Csösz bácsi rájuk rivált:

— Halt! egy tapodtat se, mert baj lesz. Ide a kardokat!

Csösz bácsi egymaga lefegyverezte a kilenc sválizsért.

— No most kocsáros, törkölypálinkát a fiaimnak! Ti németek már ittatok, ugy-e? Fene essék a gyomrotokba! Azonfelül egy itce jóféle papramorgót, de jó legyen ám, mert az ezredes urannak viszem.

Mikor mindez megtörtént, szépen lépésben megindultak visszafelé a hegyen, a tiz sválizsért gyalogszerrel hajtották maguk előtt. A tiz lovat a huszárok kapicányon vezették.

Csösz bácsi átadta Guyonnak a papramorgós kulacsot, az jót húzott belőle és megveregette Csösz bácsinak a vállát, de egy szót sem szólott.

Ezt a kis kiruccanást Csösz bácsi semmi rendkívülinek nem tartotta. Így gondolkozott Guyon is, aki már jól ismerte a huszárait.

Somogyi Gyula.

adott ki a kormánynak. A viszonyok fejlődése maga fogja megérlelni ennek szükségét, de gazdasági érdeklünkben is siettetünk kell a kérdés megoldását. Mert a mai osztrák adminisztráció Magyarország legtermészetesebb gazdasági tevékenységének is mindig gáncsot igyekeznek vetni. A Dalmáciával üzleti összeköttetésben álló magyar nagykereskedők bizonyíthatják, hogy amíg a Triesztből vagy Romániából Dalmáciába érkező vitorlások szállítmányainak kirakása soha nehézségekbe nem ütközött, a Fiuméből jövő hajóknak az osztrák hatóságok részéről a legelviselhetetlenebb zaklatásokat kell elszenvedniök. Ez így tovább nem mehet. S ha létre jönne az önálló vámterület, akkor meg éppen nem lehetünk meg Dalmácia nélkül, mert az osztrák határt elzárhatják keleti forgalmunk elől s akkor Fiume, korlátolt területe miatt, nem képes lebonyolítani forgalmunkat. A kis Szerbia európai háborút kész provokálni egy kis kapu végett: nekünk a dalmát tengerparton nyílnak pompás kapuink az Adrián: siessünk tehát azoknak felhasználásával!

—o—

— Fiume az új választójogi tervezetben. A december 31-én beterjesztett új választói javaslatban Fiume város és kerülete a következő számokkal szerepel:

Az 1910-iki népszámlálás adatai alapján Fiumében összesen 2149 választó volt. Ebből:

Magyar 468 (21.8 százalék), német 91 (4.2 százalék), Tót 2 (0.1 százalék), román 5 (0.2 százalék), horvát 458 (21.3 százalék), szerb 4 (0.2 százalék), olasz és egyéb 1121 (52.2 százalék). Összesen 2149 választó.

Az új tervezet szerint lesz 4200 választó Ebből:

Magyar 1097 (26.1 százalék), német 162 (3.9 százalék), tót 9 (0.2 százalék), román 8 (0.2 százalék), horvát 1046 (24.9 százalék), szerb 28 (0.7 százalék), olasz és egyéb 1850 (44.0 százalék). Összesen 4200 választó.

Emberölés kenyérrigigségből.

—o—

Sulyos vád egy munkás ellen.

A fiumei rendőrséget napok óta feltűnő büntény foglalkoztatja. Arról van szó, hogy egy munkás kenyérrigigségből rémes módon eltette láb alól egyik társát.

Mint megtört, december 17-én délután az Union vegyészeti gyárban halálos szerencsétlenség történt. Guran Károly 34 éves gépkezelő egy működésben levő gépek esett s a géprészek rettenetesen összezúzták úgy, hogy néhány pillanat múlva kiszorított. Eleinte véletlen balesetnek látszott az eset, a rendőrség azonban több körülményből azt a gyanút merítette, hogy a szerencsétlenséget, nem véletlen baleset okozta. Azt beszéltek ugyanis, hogy a szerencsétlenség előtt néhány perccel Guran összevesszett a vele egy teremben dolgozó Skoko Mátyás 43 éves munkással, aki megszurta Gurant.

A boncolásnál ennek a szurásnak a nyomát nem találták meg, így ebben az irányban megszüntették a nyomozást. Brattianich rendőrkapitány megbizta Pian Antal detektívfelügyelőt, hogy felytassa a vizsgálatot. Kihallgatták Kubinyi gyárigazgatót, aki azt vallotta, hogy látta mikor Guran és Skoko a szerencsétlenség előtt mintegy 20 perccel veszekedtek. Előadta még, hogy Skoko irigykedett Gurarra, mert ez szorgalmas lelkiismeretes munkás lévén, előmen-

tele is gyorsabb volt Skokoénál, akit néhány hónappal ezelőtt hanyagsága miatt elhelyeztek a géptől. Helyette Gurant tették meg gépfelügyelőnek.

Ezóta sohasem volt békesség a két ember között. Állandóan civakodtak, úgy hogy el kellett választani őket egymástól s Skokot egy másik munkaterembe helyezték.

A rendőrség azt is megtudta, hogy Skoko egy Amerikába kivándorolt barátjának azt mondta, hogy Gurant elteszi láb alól. Ezek az adatok csaknem bizonyossá tették azt, hogy Skoko lökte a géprészek közé Gurant.

A rendőrség a sulyos gyanuokok alapján letartóztatta és kihallgatás alá vette Skek Mátyást, aki azonban sehogysem akarja elismerni, hogy a szerencsétlenséghez bármilyen köze volna. Azt mondja, hogy két ismeretlen embert látott a szerencsétlenség előtt Gurannal beszélni s azt hiszi, hogy ezek lökték őt a gépnek. Miután azonban, a gyártelepre idegen be nem juthat, ez az állítás egyáltalán nem felel meg a valóságnak.

A fiumei rendőrség már érintkezésbe lépett az amerikai hatóságokkal, hogy azt az embert, akinek Skoko azt mondta volna, hogy Gurant elteszi láb alól, kutassák fel és hallgassák ki.

Az évforduló és évnegyed alkalmából utalunk a lapunk utolsó oldalán található bejelentésekre, melyek minden olvasónkat közelről érdeklik.

Tisztelettel kérjük helybeli és vidéki előfizetőinket, hogy az előfizetést idejében megújítani sziveskedjenek, nehogy a lap szétküldésében fennakadás történjék.

Uj előfizetések bármely naptól kezdve telefonon (229. szám), postán vagy személyesen jelenthetők be „A Tengerpart” kiadóhivatalában, Gradinata del Sasso Bianco 3. l. em. (Wurzer-ház).

Előfizetési árak:

Egész évre 24 kor., negyedévre 6 kor.
fél évre 12 kor. egy óra 2 kor.

Tisztségviselők és alisztek fél áron kapják „A Tengerpart”-ot.

Ujdonságok.

—o—

MI A HAZUGSÁG?

— Igazságok a hazugságokról. —

Mult cikkünkben általában szoltunk a hazugságokról. Most ennek egyik fajáról, a jó hazugságokról szoltunk néhány szót.

Mint mondtuk, hazugság többféle van és valamennyi nem esik egyenlő elbírálás alá. A művésztben rejlt hazugság oktat és gyönyörködtet. Ezenkívül még néhány eset van, amikor a hazugság nem rosszat, hanem jót akar és azért erkölcsi szempontból nem kárhozható. Ilyen hazugságok: nem mondani igazat annak, a ki életünkre, vagyónkra tör; nem mondani igazat a kétségbeesett embernek, ha ezzel vesztét okozzuk, nem mondani igazat, ha valakit ezzel megmenthetünk; végül, ha ártatlan módon, mulattatás végett hazudunk. Ilyen ártatlan hazugság a tré-

fa, bolondtartás, ugratás, akkor be lehetne csukni az élet boltját, ha mégugy azt tanítja is a katekizmus, hogy „hazudni nem szabad, még tréfából, vagy szükségből sem”. Az emberi társadalom nem igazodhat együgyü erkölcsi tanítás után: hogy vétkezik-e valaki egy hazugság által, ezt nem a katekizmus, hanem a becsületes, tisztá, jószívü emberi érzés szabja meg. Még magának a hitoktatónak sem kell szemforgatással bocsánatot esdekelnit az istentől, ha egy gyilkos szándéku embert hamis nyomra vezet, vagyis hazudik.

Aki ilyen esetben nem ezt teszi, hanem igazat mond és azt hiszi, hogy ezzel kiérdemelte a mennyországot, az a bolondok házába való. Az orvosot, aki gyógyít hatatlan betegét gyógyulással biztatja, vagyis hazudik, az az általános vélemény, hogy kötelességét teljesíti; fel volnánk háborodva, ha nem így tenne. És lehet egy váratlan, egy megrendítő halálhírt más módon juttatni tudomásra kerülgetés azaz hazugság nélkül? És az egyház maga egész helyesen, nem hazudik, mikor a gyónásban hallottakat el nem árulja, ha kérdezik? Az egyház kénytelen volt szentségnek minősíteni a gyónást, hogy a hazugság vádjától szabaduljon. Nos, az emberiségnek több ilyen szentsége van, a mely a gyónás gondolatánál is sokszorta magasabb. Minden becsületes és jó ember mindig hazudni fog és kell, hogy hazudjon, valahányszor ezáltal felebarátjának, vagy a társadalomnak, egy országnak, vagy az egész világnak használhat. A hazugság ilyenkor nemes erényné változik, nem pedig szükséges rossz, mint az egyházi morál tanítja, ezzel egészítve ki a katekizmust: „hazudni csak abban az esetben szabad mégis, mikor a hazugság két rossz közül a kisebbik rossz”. Vagyis: az egyház az észre bizza a döntést a felmerülő esetekben, míg a közfelfogás a szívre bizza azt. Kettő közti különbséget legjobban dokumentálja, hogy az egyház tanítása a jezsuitizmust, a közfelfogás pedig a humanizmust hozta létre.

— **Tanügyi kinevezések.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter Molnárné Jeszenszky Jolán, Sóváry Béla és Berthótyné Tinsz Franciska igazgatónő, áll. polg. iskolai tanítónőket, illetve tanítót a VIII. fizetési osztályba, Antal Sándor és Matschek János h. polgári iskolai tanítókat a X. fizetési osztályba áll. polgári iskolai rendes tanítókká és Klimko Vilma áll. felsőbb leányiskolai h. tanítónő a VI. fizetési osztályba segédtanítónővé nevezte ki.

— **Elelmiszerek kiosztása.** A szent Jeromos-templomban tegnapelőtt nagymennyiségű élelmiszert osztottak ki. Fiume 400 szegény családjára részére. 1500 kiló liszt, 1200 kg. tészta, 1300 kg. rizs és 400 kg. kenyér és nagymennyiségű tüzelőfa került kiosztásra. A kiosztást maga Wickenburg Istvánné grófnő végezte több fiumei urhölgy segítségével. Wickenburg Istvánné grófnén kívül Leard grófnő, Kisseljanné, Prencisné, Volaniné, Smoquináné, Navaroné és Bozzatoné azok a nemeslelkü urhölgyek, akik a Mária jótékonyági egyesület kezességével a 400 szegény család részére kiosztásra került élelmiszert és fát adományozták.

— **Az Ultonia Fiumében.** A Cunard-hajóstársaság „Ultonia” gőzöse tegnap reggel Fiuméba érkezett. A hajó utasai legnagyobb részben osztrák és magyar visszavándorlók Triesztben partraszálltak és vasuton folytatták útjukat hazafelé. A hajó parancsnoka bejelentette, hogyutközben egy tuberkulózisban szenvedő magyar visszavándorló meghalt. Holttestét a tengerbe süllyesztették.

— **A Magyar Kör szilveszteri mulatsága.** Még a szokottnál is jobban sikerült a Fiumei Magyar Kör ezidei szilveszteri mulatsága. A körhelyiség összes termei zsúfolásig megteltek és a nagyteremben az agilis rendezőség elsőrendű műkedvelői előadást és kabarét mutatott be a körtagoknak. A műsor első száma Meyerbeer Proféta e. operájának Koronázási indulója volt, melyet *Biró* (I. hegedű), *Imbronovist* (II. hegedű), *Kelemen* (cselló) és *Benyovszky* (viola) körtagok játszottak el kiváló precizitással. A *Biró* első hegedűs által biztos kézzel vezetett vonósnégyes játéka lelkes tapsot váltott ki, úgy hogy egy ráadással is meg kellett toldaniok a műsört.

Herzl Frida körtag mondott el azután bájos, csicsergő hangján egy sikerült monológot. *Pieke* József pedig kuplékat énekelt igen ügyesen, úgy hogy a közönség egyre ráadást követelt tőle. A *Scaranelli* nővérek művészi tökéletességgel játszották el ezután *Vieuxtemps* hegedű-szólóját, majd a szünni nem akaró tapsok hatása alatt *Brahms* „Magyar táncait” adták elő. *Hofbauer* Katica szavalása következett. *Jakab* Ödönnek „Az irgalom” című szép versét mondta el igen hatásosan és mély érzéssel s egy kis humoreszkkal is megtoldotta előadását. *Hanygyl* Dezső körtag cimbalomszólója volt a műsor következő száma. „Szigetvár ostromát”, Erdélyi Dezső kompozícióját játszotta el művészi rátermettséggel. *Beregi* Oszkár lelkesen megtapsolt kupléit és dalait méltóan fejezték be a sikerült estély műsörát.

A műkedvelői előadás után tombola, világpósta, majd tánc következett, mely a hajnali órákig tartott.

— **Lezuhant a hajófenébe.** Az osztrák Lloyd hajóstársaságnak itt horgonyzó „Ampelea” gőzösen tegnap késő este halálos szerencsétlenség történt. Mosettig Antal hajómunkás munkaközben a hajófenébe zuhant s összetört koponyával került el rajta. A mentők a haldokló Mosettiget beszállították a kórházba, ahol néhány perc múlva kiszüvedett. Megállapították, hogy a szerencsétlenségért senki sem felelős, hanem az Mosettig vigyázatlanságának következménye.

— **Betörőbanda Fiumében.** December 7-én a fiumei rendőrség letartóztatta Pohl Ferenc 26 éves budapesti illetőségű, foglalkozás nélküli egyént, akinél egy csomó arany láncot, karperecet, melltűt stb. ékszert találtak. Azt állította, hogy ezeket a vonaton vásárolta. A rendőrség több városban érdeklődött Pohl felől, miután azonban semmit sem tudtak róla s nagyobb ékszerlopásról, vagy vékszerületbe való betörésről nem volt tudomása, a rendőrségnek, csupán esavargás miatt ítélték el 20 napi elzárásra. Néhány nappal a büntetés kitöltése előtt a susáki esendőrség Pohl fogvatartását kérte. Amikor Fiuméba leült a 20 napot átkísérték a susáki esendőrséghez, mert ott kiderítették valamit. Zágrábban ugyanis nemrég vakmerő tolvajok férves párossal betörték a Zobel-féle ékszerüzlet kirakatablakát s több darab ékszert vittek el. A rákövetkező éjszakán betörték az Eppinger-féle ékszerüzletbe, ahol kb. 15.000 értékű ékszert loptak. Ezen ékszerek leírása egybevágott a Pohl-nál talált ékszerek alakjával. Pohl a bizonyít

tékok terhe alatt kénytelen volt bevallani bűnét. Megállapították, hogy Pohl Fiuméba való érkezése után Susákra ment s a Continental-szállóban szállt meg. Ott Pataky Lajos néven szerepelt. A letartóztatása előtt néhány nappal három hölgy és egy férfi jött a szállóába s átvettek egy ékszerdobozt, amely szintén a betörésekből eredhetett. Most a három nőt s a férfit keresik mert valószínű, hogy ezek részesei a zágrábi betörésekben.

A susáki esendőrség — mint utólag értesülünk — már elfogta Pohl egyik cinkostársát, aki Canar János 20 éves nagykanizsai születésű esavargó. Ez Pohlal együtt volt elzárva a fiumei rendőrségen. Tegnap Canar megjelent a susáki Safar-ékszerüzletben, ahol ki akart váltani egy aranykarperecet, melyet Pohl javításba adott. Az ékszerész rendőrt hívott és bekísértette Canar, mert a susáki esendőrség már előre figyelmeztette arra, hogy aki Pohl karperecét jelentkezik, azt adja valamelyik közelben levő rendőrnek. Az ékszerész teljesítette is a esendőrség utasítását. Megállapították, hogy Canar volt az, aki a Continentalban letétbe helyezett ékszeres dobozért jelentkezett. Most már tehát kétségtelen, hogy ő is a banda egyik tagja. Az utóbb említett ékszeresdoboz valószínűleg a Canar társaságában volt nőknél van. Most ezeket keresik.

— **Áthelyezés.** A máv. zágrábi üzletvezetősége Jokits Tivadar máv. hivatalnokot a fiumei forgalmi főnökségtől áthelyezte Zágráb állomásra és kinevezte ottani helyettes állomásfőnöknek.

— **Az Apolló új műsora.** Tegnap mutatta be az Apolló-színház a januári első félhavi új műsörát, amely csupa elsőrangú attrakcióból áll. Különösen Motophoss, az emberi viaszbabu kélt szenzációt a közönség körében.

— **Fiume áru- és hajóforgalma** — A fiumei kikötőbe tengeren érkezett áruk mennyisége az 1912. év novemberében 562.200 métermázsát és 424 darabot, az onnan elszállított áruké pedig 1.005.903 métermázsát és 86 darabot. A behozatal az előző év ugyan a hónapjához képest 2906 métermázsával, a kivitel pedig 56.312 métermázsával emelkedett. Az év első 11 hónapjában Fiuméba tengeren behozott áruk mennyisége 7.823.804, elszállítotté pedig 9.802.909 métermázsára volt az előző év megfelelő időszakához képest a behozatal 865.000 métermázsával, a kivitel pedig 1.987.000 métermázsával emelkedett. A hajóforgalom adatai szerint az 1912. év novemberében 702 hajó érkezett a fiumei kikötőbe és pedig 667 rakománnyal és 35 üresen. A rakománnyal érkezett hajók közül 546 gőzös és 121 vitorlás volt, az üresen érkezettek közül 17 gőzös és 18 vitorlás. Erőbőgők szerint az 1912. év november hónapjában érkezett gőzösek közül 440 magyar, 88 osztrák, 4 német, 22 olasz, 6 angol, 2 görög, 1 hollandi; a vitorlások közül 5 magyar 82 osztrák és 52 olasz volt.

— **Tolvaj a moziban.** Tegnap este fél kilenckor a Parigi-moziban egy urileány ijedten vette észre, hogy a kezításkájából eltűnt a pénztárcája, mely 14 koronát tartalmazott. A pénztársa hamar megkerült, mert egy fiatalember, aki földön találta, átadta a pénztárnak. A moziból való kijövés után a fiatal hölgy a kezításkájába nyult, s a pénztárca ismét nem volt benne. Most már hiába kereste, véglegesen eltűnt. Azt hiszi, hogy ellopták tőle. Három gyanus viselkedésű fiatalember folyton mellette tartózkodott s azt tartja, hogy ezek egyike lopta el a pénzt.

— **Brutális férj.** Graschich József 32 éves Danubius-gyári munkás tegnap tegnap állatias módon megverte terhes állapotban levő feleségét, akit az altestén ért sérülések miatt a kórházba kellett szállítani. Allapota súlyos és valószínű, hogy belső sérüléseket is szenvedett. Graschichet előállították a rendőrségen, de kihallgatás után szabadonbocsátották. Folytatják ellene az eljárást.

Richter cipői a legjobbak és legegészségesebbek.

RICHTER FERENC cipésmester Fiume Corso 37, Via Municipio 2 és Abbazia Reichsstrasse 39.

— Az Adria 1912-ben. A társasági hajók által lebonyolított forgalom a következő adatokat tünteti fel:

A nevezetesebb forgalmi cikkek közül kiemelendők a kivitelben: donga (+2858 t.), fa (— 13667 t.), liszt (+1494 t.), dohány (— 173 t.), magnésit (— 786 t.), paraffin (+363 t.), árpa (+ 3010 t.), bab (+4416 t.), cukor (+ 79734 t.), ásványvíz (+ 238 t.), fa kivonat (— 3746 t.), és ásványolaj (+ 25 t.); a behozatalban: gyapotárú (+ 188 t.), vasárú (+ 402 t.), gépek (+ 1265 t.), nyers vas (+ 592 t.), ón és fémek (— 103 t.), kőszén (+ 428 t.), ásványolaj (+ 1085 t.), kén (— 446 t.), kávé (+ 95 t.), déligyümölcs (— 729 t.) és vegyszerek (+ 4019 t.).

A lefolyt esztendő a tengerhajózási forgalom és különösen a fuvardíjpiac alakulása tekintetében kiválóan kedvező volt.

Az olasz-török háború és a forgalomnak a világ minden részében bekövetkezett hatalmas megnövekedése minden várakozást felülmúló konjunkturát teremtett, ami főként a viteldíjak magasságában jutott kifejezésre, amelyek évtizedek óta nem tapasztalt magaslatra jutottak fel és ez az erős, szilárd irányzat eltartott a legutóbbi hétkig, amikor a nemzetközi politikai és pénzügyi válság folytán a tengeriforgalom is és vele együtt a fuvardíjak is visszaesésnek indultak. A világforgalmi előnyöket elsősorban nem a kötött irányokban közlekedő rendes vonalak, hanem a szabadhajózás élvezete, de a rendszeres hajózási vonalakat fenntartó vállalatok is kedvező üzemenyeményeket értek el.

Az évnek jóformán egyedüli hátrányos eseménye március 1-én Nagy-Britanniában kitört általános kőszénstrájk volt, amikor a hajók egész tömege volt tértelenségre kárhoztatva, köztük az Adriának is 8 gőzöse, mely 5—7 héten át tétlen vesztegelt.

Egyébként az Adria társaság, amely a Fiuméből és Triesztből kiinduló forgalomban nem használhatta ki a világgpiac kedvező konjunkturáját, arról előnyösebb helyzetben volt a külföldi kikötőknek egymás között való forgalmában, mely ez évben különösen jövedelmezően alakult és hatása a mérlegben is kifejezésre fog jutni.

Bár az Adria társaság új állami szerződése végleges alakban még nem kész és így még nem is terjesztették a törvényhozás elé, a társaság nem akarván időt veszíteni az 1912. év folyamán, két egyenként körülbelül 3800 tonnás hajót rendelt meg Nagy-Britanniában, amelyek méretei: hosszúságban 192 méter (335 láb), szélességben 13.4 m. (45 láb). A hajók az 1913. év második felében készülnek el, a legmodernebb személyforgalmi és biztonsági berendezésekkel lesznek felszerelve és az északafrikai vonalon fognak alkalmaztatni.

A kedvező üzletmenet folytán a tavalyinál magasabb osztalékra van kilátás.

— A Fiumarába ugrott. Sterta Antal 36 éves napszamos tegnap este 11 órakor a susák-fiumei hidról a Fiumarába ugrott. Stertát kihúzták a sekély vízből s bezállították a kórházba. Komoly baja nem történt.

— A Veterán-targysorsjáték. 1912. dec. 29-én a Deák-szálloda dísztermében tartott húzásának eredménye: 1. főnyeremény: 3077. Ékszer, 1 briliáns kolloier, 1 gyűrű, 2 bouton és 1 melltű. 2. nyeremény: 36.710. Hálószoba és teljes ebédlő 6 borszékkel és konyhabutor. 3. nyeremény: 43.501. Fehérnemű, női vagy férfi kelengye 2 tucatos felszereléssel. 4. nyeremény: 33.099. Varrógép „Adria“ mahagoni. 5. nyeremény: 49.203. Varrógép „Adria“ 4 szekrény. 6. nyeremény: 30.521. Tölgyfakasetta, ezüst 6 személyes evőeszköz. 7. nyeremény: 41.040. Sandrik alp. ezüst 6 személyes mokka készlet. 8. nyeremény: 44.080. Magyar antik kolloier. 9. nyeremény: 16.087. Sandrik alp. ezüst diókészlet 2 dió törővel. 10. nyeremény: 34.409. Sandrik alp. ezüst 2 személyes moka készlet. 11. nyeremény: 19.012. Kasetta, ezüst fagyalt 6 személyes készlet 6 kanállal és 1 tálaló. 12. nyeremény: 19.255. Moretti díszarany koll. 13. nyerem. 30.476. Sandrik alp. ezüst ceet és olaj tartó. 14. nyeremény: 24.567. Sandrik alp. ezüst szivar-doboz. 15. nyeremény: 41.518. Sandrik alp. ezüst vajkészlet. jégűtővel. 16. ny. 15.408.

Sandrik alp. ezüst karos gyertyatartó. 17. nyeremény: 24.335. Sandrik alp. ezüst dísz-tálcá, azonkívül kihuzatott: 30 nyeremény 20, 130 nyeremény 10, 300 nyeremény 5, 523 nyeremény 3 korona értékben. Ezek Moretti-ékszerek. A nyereménytárgyak 1913. január hó 6-án d. u. 3 órakor átvehetőek a Veterán Egyesület helyiségében.

Unió Élet- és Gyermekekbiztosító Intézet m. sz. (Első Jeánykihazasítási Egylet.) Az intézet felügyelő bizottsága, mint az előbbi években, úgy a folyó év végével is megtartott ülésében az intézet pénztár- és vagyónállapotának fővizsgálatát megejtette és megállapította, hogy az intézet vagyona a következő értékekben van elhelyezve és pedig: Intézeti házak beruházási értékben 2.281.469 K. Értékpapírok 12.423.748 K. Jelzálogkölesönök 1.001.728 K. Kölesönök saját kötvényekre 2.311.433.41 K. Takaréék és bankbetétek 3.045.867.52 K. Postatakarékpénztár 9.082.10 K. Hivatalnoki nyugdíjalapbetét 479.980.76 K. Pénzkészlet 78.703.92 K. Óvadékok 30.937.88 K. Összesen 21.662.050.59 K. 1912. január 1-től december 31-ig bezárólag benyújtott 21.825.940 K értékű biztosítási ajánlat a melyből 18.484.550 K kötvényesítetett, 2.180.390 K elutasított és 1.090.290 K érvényesítve lett. Biztosított összegek fejében a folyó évben 1.946.410.86 K az intézet fennállása óta 20.425.294.02 K fizettetett ki. Ezen intézet az élet- és gyermekekbiztosítás minden nemével foglalkozik legelősebb díjtételek és legelőnyösebb feltételek mellett. Fiumei főügynöksége a Via Verneda 1. szám I. emeletén.

TÖZSDE.

	Dec. 31. záriat	Mai árt. 1 óra
Budapesti Értéktőzsde.		
Magyar hitelrészvény	797.50	804.—
Oszták hitelrészvény	618.—	621.—
4%-os koronajáradék	84.50	84.70
Oszt.-magy. államvasút	707.—	714.—
Jelzálogbank	426.50	431.—
Leszámitóbank	515.—	520.—
Hazai Bank	289.—	292.—
Magyar Bank és Keresk. R-T.	345.50	353.—
Rimamurányi	713.—	721.—
Salgótarjáni	739.—	750.—
Közuti Vasút	674.—	682.—
Városi Villamos	371.—	373.—
Adria	522.—	520.—
Déli Vasút	103.—	—
Magyar Cukoripar	2820.—	—
Rizsgyár	3650.—	—
Budapesti Gabonátőzsde. (50 kilogrammonként.)		
Búza áprilisra	11.73	11.70
Búza októberre	—	11.76
Rozs 1913 áprilisra	10.15	10.16
Rozs októberre	—	9.50
Tengeri májusra	7.53	7.57
Tengeri júliusra	—	7.71
Zab áprilisra	10.56	10.50
Zab októberre	—	8.92
Bécsi Értéktőzsde.		
Oszták hitelrészvény	617.25	622.—
Magyar hitelrészvény	800.—	804.—
Oszták magyar államvasút	705.60	714.—
Déli Vasút	102.75	104.50
Alpesi	1039.50	1055.—
Skoda	742.—	759.—
Oszt. koronajár.	85.90	—

Fiumei és trieszti értékek:	Legutóbbi két- sek átlagár.
Fiumei 4%-os kölesönkötv.	92.—
Banca Fiumana	610.—
Fiumei Kereskedelmi Bank	290.—
Fiumei Népbank	106.—
Litorale Bank és Takaréék Susák	210.—
I. Horvát Takarékpénztár	5990.—
„Indeficienter“ tengerhajóz.	495.—
Magyar-Horvát Gőzhajótárs.	1400.—
Magyar-Horvát Szabadhajózás	1080.—
Orient tengerhajózási társ.	1400.—
Aut. Fergalmi r. t.	22.70.—
Magyar Olajgyár	302.—
Austro-Americana	284.—
Navigazione Libera Triest	616.—
Oszták Lloyd	534.—
Stabilimento Tecnico	9630.—
Ampela Szeszpároló Rt.	408.—
L. Trieszti Rizsgyár	901.—
„Kerka“ dalmat vízművek r. t.	356.—
Spalato Portland Cemeni	402.—
Assicurazioni Generali	Nap. 900.—
Riunione Adriatica	4190.—

Tájékoztató.

- A tengerészeti hatóság épületében levő m. kir. biológiai állomás és aquárium díjtalanul megtekinthető naponta d. e. 10-től 1-ig és d. u. 3-tól 6-ig.
- A városi könyvtár naponta d. u. 8-tól 8-ig áll a közönség rendelkezésére.
- A népkert (Giardino pubblico) nyitva van este 9 óráig.
- A temető naponta d. u. 6 óráig látogatható.
- A tersatói Frangepán-vár naponta megtekinthető egy korona beléptidij ellenében. (Feljárt a susáki híddal szemben levő lépcsőn vagy kocsin a susáki Boulevarden-on.)
- Klotild főhercegnő díszkertje Villa Giuseppe (a kormányzói palota mellett) megtekinthető a enséges család távollétében hétköznapokon reggchtől ístig. Vasárnap a kert zárva van. Beléptidij nincs.
- Az „Adriatica“ cognacgyár susáki gyártelepe minden előzetes engedély nélkül megtekinthető reggel 8 órától este 6-ig.
- A Danubius-hajógyár telepe csak a haditengerészeti akadémia parancsnokságának speciális engedélyével tekinthető meg.
- A rizshántológár, a papirgyár, a koolajfinomítógyár, a torpedógyár és a susáki Litorale konzervgyár csak az illető gyárvezetőségek speciális engedelmével tekinthetők meg.
- A kivándorlási ház megtekintésére (Via industria) a kir. kormányzság ad ki belépőjegyeket.

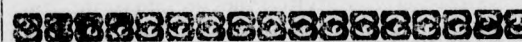

„Margherita“ mozgó

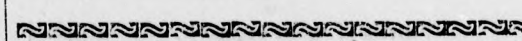
Via Alessandro Manzoni 3

Hetenként háromszor

uj, fényes műsor!

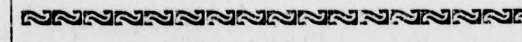

Helyiség bérbeadó,
raktár vagy műhely részére.
Tudakozódni lehet az Ilona
fürdőnél.

18 éven felüli, tisztességes
ujságáruló rikkancsot
napi 2-3 korona biztos keresettel
délutáni foglalkozásra keres

A TENGERPART
kiadóhivatala.

Apollo Színház

Igazgató: TROPFAUER ÁRMIN
Via Alessandro Volta 6 (A De la Ville
és az Imperiál szálló közötti utcában).

A nagy ujévi műsor
MOTOPHOSO,

a vilagsoda
valamint a többi elsőrendű művészek fellépte.
Teljesen új

világvárosi műsor.

Kezdeté fél 9 órakor.
Előadás után kabaré szabad bemenettel.

Távirat — Telefon.

Lukács Bécsben.

BUDAPEST, jan. 2. Lukács László miniszterelnök ma este, vagy holnap reggel Bécsbe utazik, hogy ő felségénél audienciára jelentkezzen. Egyben részt fog venni a közös minisztertanácson.

A munkapártból.

BUDAPEST, jan. 2. A munkapártban igen sokan voltak az este. Megjelent Lukács László miniszterelnök is, akit zajos óvációkkal fogadtak. Rögtön nagy csoport vette körül és erősen hangoztatták, hogy újévi beszédének azzal a részével, hogy a betérjesszett választójogi javaslat esetleges módosításai elől nem fog elzárkózni, nagy szolgálatot tett a pártnak. Lukács örömmel vette tudomásul, hogy a párt egysége a régi szilárd, majd arra a megjegyzésre, hogy az újévi beszéddel a további kiválásoknak is elejét vette, így felelt:

— Pártbomlásról beszélni sem lehet. Mi kor ilyen nagy horderejű javaslatnál, mint a választójogi, csak öten lépnek ki olyan hatalmas pártból, amilyen a munkapárt, akkor ez figyelembe sem jöhet.

A képviselők roppant kíváncsiak voltak, hogy ki az ötödik kilépő, mert Márkus József bent marad. De a miniszterelnök erre a kérdésre nem felelt. Azt hiszik, hogy ez Székely Ferenc volt igazságügyminiszter.

Kijelentette a miniszterelnök, hogy bár a statisztika egy millió 900 ezer választót jelez, a valóságban azonban legalább két millió lesz a választók száma.

Lukács László sokáig fent maradt a pártban és Tisza Istvánnal beszélgetett.

Az új igazságügyminiszter.

BUDAPEST, jan. 2. A tegnapi politikai újévtől Székely Ferenc teljesen távol tartotta magát. Az igazságügyminiszterium ideiglenes vezetését Tóry Gusztáv államtitkár vette át. Az igazságügyminiszteri székre a legkomolyabb jelölt Vavrik Béla, kuriai tanácselnök, a főrendiház alelnöke, a kivel Lukács László már tárgyalta is.

BUDAPEST, jan. 2. Vavrik Béla mellett igazságügyminiszternek még Balogh Jenő kultuszminiszteri államtitkárt emlegetik. Azt hiszik, hogy Vavrik — magas kora miatt — nem vállalja a miniszterséget.

Hazai utazása.

BUDAPEST, jan. 2. Hazai Samu honvédelmi miniszter ma Bécsbe utazott. Onnan két napi tartózkodásra a Semmeringre megy

Székely lemondásához.

BUDAPEST, jan. 2. Székely Aladár, a lemondott igazságügyminiszter fia, ezeket mondotta az Est tudósítója előtt:

— Nem igaz, hogy édes atyám a választójogi javaslat elkészítésében részt vett volna. Így lemondása is csak akkor lett aktuális, mikor ezt a miniszterelnök ur benyújtotta. De lemondott atyám azért is, mert a munkapártban állandóan támadták az esküdtszéki intézményt és ennek eltörlését követelték. Atyámnak azonban az volt a véleménye, hogy a munkapártnak egy neki nem tetsző verditől nem szabad az esküdtszéki intézménye ellen állást foglalni.

Lukács miniszterelnök a délvidéken.

BUDAPEST, jan. 2. Lukács László miniszterelnök néhány nap múlva délvidékre valószínűleg Lovranába utazik, ahol rövid pihenőt fog tartani.

A holnaputáni minisztertanács.

BUDAPEST, jan. 2. A kormány szombaton fontos miniszteri tanácskozást fog tartani. Elhatározzák, hogy az ötszáz milliós

rendkívüli hitel költségeit honnan fedezik és megállapítják a balkán államokkal kötendő kereskedelmi szerződések alapelveit. Ez utóbbi ügy megoldása nagy körültekintést igényel, mert a magyar agráriusok nagy nehézségeket támasztanak a kormány-nak.

A nagykövetek a pápánál.

ROMA, jan. 2. A nagykövetek tegnap az új év alkalmából a pápa elé járultak. Ausztria-Magyarország képviselőjéhez így szólt a pápa:

— Az Isten tartsa meg az Önök uralkodóját, mert az ő munkája még nincs befejezve. Ma ő az egyetlen, aki megóvhatja a békét.

Görgéy állapota.

BUDAPEST, jan. 2. A beteg Görgéy ma reggel két óráig nyugodtan aludt, azonban akkor elővették fájdalmai és többé nem bírt elszenderedni sem. Az agastyán külömben teljesen eszméleténél van, de igen gyenge és ereje rohamosan fogy. Ma megérkezett a leánya, Bubna grófné is és özvegy Görgéy Istvánnal együtt folyton a beteg ágyánál tartózkodik.

Öngyilkos színész.

MISKOLC, jan. 2. Apor Sándor színész, Palágyi Sándor társulatának a tagja ma föbelötte magát és meghalt. Az öngyilkos szerelmes volt egy elokelő leányba, akit azonban a gazdag szülők nem akartak hozzáadni. Hátrahagyott levele szerint ezért ment a halálba. Apor különben maga is elokelő családból származott és közeli rokona volt Seefranz Antal tábornagnak.

Mi történt Durazzóban?

ROMA, jan. 2. A durazzói olasz ügyvivő azt a panaszt tette a szerb kormánynál, hogy a szerb csapatok parancsnoka a Caprera olasz gőzösrel szemben ellenséges magatartást tanúsított. Pasics rögtön jelentést kért az esetről. Azt hiszik, hogy az ügynek nem lesz következménye.

A béketárgyalások.

KONSTANTINÁPOLY, jan. 2. Illetékes portai körökből származó információk szerint a balkáni államok meghatalmazottai a porta utolsó békejavaslatát a békekonferencia legutóbbi ülésében ha nem is vetették kategorikusan el, visszatetszéssel fogadták. A javaslat odairányult, hogy a válságból folyó kérdések megoldására a hatalmak kéressenek fel, kivéve Drinápoly és az archipelagoszi szigetek kérdését, melyekre nézve a porta a szövetségekkel közvetlenül akar tárgyalni. Bár a porta instrukciói igen világosak voltak, a török meghatalmazottak mégis bizonyos pontokban kiegészítő instrukciókat kértek.

A helyzet holnap teljesen világos lesz. A portán azt hiszik, hogy lehetséges lesz megtalálni a formulát oly megoldás számára, mely Törökországnak meghagyja Drinápoly városát. Itteni diplomáciai körök nézete szerint főképpen a hatalmaknak a mielőbbi békekötés siettetésére adott barátságos tanácsai biztosítják a béke létrejövetelét, valószínűleg a hatalmak közbelépése nélkül is.

DRINÁPOLY, jan. 2. Minthogy Törökország már a szent sírokra és mecsetekre való tekintettel is ragaszkodik Drinápolyhoz, Danev azt az eszmét veti föl, hogy a mecsetek és szent emlékek exterritorialissal ruháztassanak föl és a szultán személyes tulajdonaként ismertessenek el.

LONDON, jan. 2. A békekövetek ma d. u. ismét összeülnek, még pedig abban a re-

ményben, hogy hamarosan sikerülni fog az összes nehézségeket eloszlatni. A törökök ugyanis megkapták az új instrukciókat, melyek lényeges engedményeket tartalmaznak.

LONDON, jan. 2. A nagykövetek ma délután újabb tanácskozásra ülnek össze. Ezen a Drinápolyra és Albánia hatáira vonatkozó kérdéseket vitatják meg. Ugy tudják, hogy az albán kérdésben éles ellentétek vannak a monarchia és Oroszország között, mert míg Oroszország csak a partvidéket szánja Albániának, addig Ausztria-Magyarország nagyobb területet óhajt neki biztosítani. Ebben az ügyben a két állam között Poincaré francia miniszterelnök közvetít a két állam között.

Albániára megegyeztek.

LONDON, jan. 2. A béketárgyalások követei Albániára vonatkozólag teljesen megegyeztek. A szövetségesek az erre vonatkozó török előterjesztéshez hozzájárultak.

Az új instrukciók.

KONSTANTINÁPOLY, jan. 2. A minisztertanács után elküldötték az új instrukciókat a török béketárgyalóknak. Ezek az instrukciók kiszivárgott hírek szerint remélhetővé teszik, hogy a holnapi londoni konferencián a béke ügye lényegesen előre fog haladni.

A balkán háboru.

Szaloniki sorsa.

SZALONIKI, jan. 2. Hire jár, hogy a követségek Szerbia javaslatára abban egyeztek meg, hogy Szaloniki a Balkán-államok közös birtoka legyen.

Megverték a montenegróiakat.

KONSTANTINÁPOLY, jan. 2. Szkartari török helyőrsége nagy győzelmet aratott a montenegróiak felett. A győztes törökök a ernogoroktól elszedték hét ágyut és háromszáz montenegróit elfogták.

A csataldzsai harcéről.

KONSTANTINÁPOLY, jan. 2. Nazim basa hadügyminiszter a törzstisztekkel visszatért a csataldzsai táborból. A szultán látogatása a főhadiszálláson, mely ma estére volt kitűzve és amelyre már minden előkészület megtörtént, egyelőre elmaradt.

KONSTANTINÁPOLY, jan. 2. Enver bej tegnap Csataldzsába ment, ahol hirtelen egy hadosztály parancsnokságát fogják rábizni.

A görök-török háboru.

ATHÉN, jan. 2. Szapundszakisz tábornok táviratozza Philippiadeszből: Ostromágyuink az éj folyamán bombázták a törököknek a janinai utól balra levő táborát, valamint Bizani melletti hadállásaikat. A törökök a tüzelést nem viszonozták. Reggel három óra felé az ellenség támadást kezdett centrumunk és bal szárnyunk ellen. A támadást visszavertünk.

Kiadó január elsejére két ablakos utcai szoba fürdőszobával. Via Flavio Gioia 3. sz. IV. em. 9. a felsőkereskedelmi iskolával szemben.

Mindennemű írásmunkák (fogalmazás, másolás, címirás, stb.) otthoni elvégzését lelkiismeretes gyors és csinos kivitelben vállalom. Cím e lap kiadójában.

A szerb tiszték.

BELGRÁD, jan. 2. A szerb tisztikar a leghatározottabban tiltakozik az ellen, hogy a Prohászka-ügyben Szerbia elégtételt adjon a monarkiának. Ezt a tiltakozást már be is jelentették Pasic miniszterelnöknek.

A földosztó csajkászvezér.

SZABADKA, jan. 2. A szabadkai esendőrség letartóztatta Sikoránia Gyókö hirhedt földosztó csajkászvezért, aki a könnyen hívő nép előtt még a trónörökös személyét is belekeverte piszkos üzelmeibe.

A „COMMERCIO“ kávéház nagyrebecsült vendégeinek boldog új évet kíván
Marcetta Spirid.
kávés

Ez úton mondok boldog új esztendőt azon t. ismerőseimnek, kiket személyesen nem tudtam felkeresni.

Altberger Ignác
szoba festő.

Kopott vagy kifakult angol **bőr-butort** bármely színre újra **átfestek.** Szintartósságért kezeskedem. **EISLER S.** kárpitos
Via Aless. Volta 4. Telef. 959.

LEDERER PENZIO ABBAZIA

Habsburg villa és Park szálló.

120 szoba. Lift. Fürdők a házban. Villanyvilágítás. Árnyas kert. Gyönyörű kilátás a tengerre. Szoba és ellátás 8 koronától feljebb. Családoknak engedmény.

Hotel Slatina, Abbazia

A Slatina-fürdővel szemben a katonai gyógyház mellett. Előkelő családi ház. Szobák ellátással s anélkül, nagy étterem, kert, magyar és francia konyha. Villanyvilágítás. Mérsékelt árak. Telefon 101. Tulajd. Lackner Fanny.

Imperial szálló

Viale Deák, a pályaudvartól egy percnire. — 50 modernül berendezett szobával. — Szobák 2.40 K-tól feljebb. Villany. — Lift. — Fürdők. A kávéházban estként Barcza Jenő cigányzenekara hangverseny.

Fiume legújabb szállodája.

Lovrana legelőkelőbb helyisége

Caffé-Restaurant

„Princesse“

a földön.

A magyar vendégek legkedveltebb helye.

Igyék naponta 1—2 palaczk

Dupla-malátasört

de Szent István védjegyűt, mert ez a legelső, a valódi.

A söriparban korszakot alkotó a „Kőbányai Polgári Sörfőzde“ ezen világhírű söre, amelyet ma már minden országban utánoznak. Nemcsak a legélvezetesebb üdítő ital, de csodálatos gyógyhatása is van idegesség-, étvágy hiány-, vérszegénység-, álmatlanság-, tüdő- és gyomorhajoknál; igen ajánlandó lábbadozó betegeknek és szoptató nőknek is.

Ajánlja: Noorden tanár Bécsben; Korányi tanár Budapesten; Glax tanár Abbáziában és számos más szaktekintély.

Kapható:

Frisztöltésű palaczkokban minden fűszer és csemege kereskedésben. Frissen csapról kimerve minden előkelő étteremben.

Tisztelettel értesítem a n. é. közönséget, hogy a

Via delle Pile-ben levő

„Alla Borsa“

cimű vendéglő vezetését átvettém

A közönség nb. pártfogását kéri

BRAČIĆ

a „TIROLESE“ vendéglő volt tulajdonosa.

Hálószoba Butorberendezések

és egyes

butordarabok részletfizet sre is kaphatók

HERSKOVITS S. butorkereskedőnél
Via Giuseppe Parini 6. szám.

Amerikai rendszerű, szájpaddás nélküli

műfogakat

és fogsorokat kautschukból, aranyból és platinából, aranyhidakat és fogkoronákat készit, valamint 2—3 óra alatt mindennemű javítást eszközöl. Gyors és szolid kivitel.

TOPICS MILAN,
fogtechnikus.

Fiume, Via del Porto 8., II.

Tengeri fürdő Lusinpiccó Cigale

Strand-Hotel és Bellevue penzió

- Cigale -

Minden kényelmet biztosító elsőrangú családi otthon. Magyar ház. Prospectus.

A legajánlatosabb fiumei szállók:

„Deák“ szálló

a Deák-korzón és dependance-a a

„Bonavia“ szálló

Via Edm. De Amicis 4.

Mindkét szállóban kitünő konyha és árnyas kertek. Fajborok és valódi

Pilzeni ősforrás sör.

Tulajdonos

Ederer-Burger Gyula.

Kilenc darab

külön álló

Kétszobás lakás

az összes mellék-helyiségekkel

azonnal kiadó.

Értekezni lehet a

Fiumei Építő Részv. Társ.

Via Valscurignei

építő telepén levő irodában.

Magyar borok!

Ajánlok kitünő visontai és mátra-hegyaljai **fehér rizling** és **vörös borokat**, szavatolt természetes tiszta minőségben, literjét 80 fillérért, avagy házhoz szállítva, fogyasztási adóval együtt 1 koronáért,

PAUK ÖDÖN - FIUME, Riva Szápary 16.

Le-kisebb vétel 30 liter. Mintát ingyen.

MOSÓDA A CSILLAGHOZ

Értesítem a n. é. közönséget, hogy a Via Remai 2 sz. alatt **új mosódát nyitottam.**

Gyors és kifogástalan kiszolgálás. Magyar tulajdonos. Via Remai 2. — Telef. 15-87.

LINOLEUM

!! RITKA ALKALOM !!

Uj küldemény érkezett Linoleum-szőnyegekben, bordúrral és fémsarokkal,

150x200 nagyság	K	8.50	darabja
200x250	K	14.—	"
200x300	K	17,—	"

Viaszkosvászon

78 cm. magas méterenként	Kor.	1.70
110 cm. magas méterenként	Kor.	2.10
115 cm. magas méterenként	Kor.	2.50

Linoleum futók

67 cm. magas méterenként	Kor.	1.60
90 cm. magas méterenként	Kor.	1.10
100 cm. magas méterenként	Kor.	2.50

Linoleum, fürdő-, háló- és ebédlőszobák lefedésére m²-ként Kor. 2.50.

Padlók lefedését saját munkásaink által vállaljuk. Költségvetés ingyen és bérmentve.

Haas Leopold - Fiume
CORSO 6.

Népkerti-Vendéglő.

::: Tel. 14-95 ::: ::: Tel. 14-95 :::

Elfogad előjegyzéseket ebédre és vacsorára havi 36 K-tól feljebb. Magyar és olasz konyha, hideg eledelek, kávé, kül- és belső likőrök és borok.

Nagy termék, szinpad s 2 zongora állnak rendelkezésre ünnepek, vagy szórakozások céljaira. Tekepálya és Golyójáték.

Ülések, családi vagy társasösszejövetel, bankettek céljaira nagy szalón az I emeleten. Előjegyzések telefonon is. Hajnali 4 óráig nyitva.

A népkerti főkapu bezárása után bejárat Via del Gelsin, (Szent András kápolnánál).

Wetzler Testvérek azelőtt Gondrand Testvérek, Nemzetközi Szállító Rt. fiókja Trieszt.

A legmegfelelőbb gyűjtőforgalom, különösen élelmiszereknek, Triesztől Bécsig. Közvetlen fuvardíjtelek magyar és dalmát kikötőkből Bécsbe.

HOTEL LIBURNIA

közvetlen a kikötőnél. - Elegánsan berendezett, tengerre nyíló szobák. Olcsó penzió. Egész éven át nyitva. Café-restaurant a házban saját kezelésben.

Ha egészségét félti

„ADRIK“

savanyu vizet igyék,

mely igen olcsó és kristálytiszta. Bakteriamentes magas hegyi forrásvíz. Természetes szénssavval telítve fertőző betegségek, étvágyzavaroknál és emésztési nehézségeknél igen hasznos ital. Borral keverve kellemes üdítő hatása.

Mindenhol kapható!

Töltőtelep ABBAZIA Friedrichshof.

LUSSINGRANDE egyetlen

magyar háza

Café - Restaurant Szalay

Igen olcsó árak. Billiárd. Különböző hírlapok. Különlegesség: Müncheni Hofbräu.

33 óceánjáró

Austro Americana - Trieszt.

Rendes személy- és áru forgalom, Észak- és Dél-Amerika, Görögország, Olaszország, Délafrika és Spanyolország felé.

8 napon belül Las Palmas-ból Dél-Amerikába.

Indulás TRIEST-ből 1913 január 16-án.

„Kaiser Franz Josef I.“

kettős csavaru gyorsgőzös (6 napi kéjutazással Nápoly, Barcellona és a Kanári szigetekre egybekötve)

január 31-én . . . Rio de Janeiro
február 3-án . . . Buenos Ayres.

Közelebbi felvilágosításokkal az igazgatóság Triesztben, Via Molino piccolo 2, szolgál.

33 óceánjáró

ETTEREM

LUSSINGRANDE.

NARODNI DOM

Villásreggeli, ebéd vacsora. Nagyon olcsó árak, frissen csapolt sör.

Hartweg Testv.

Fiume, via Acquedotto 11. sz.

Első fiumei és tengerparti gőzruhafestő és vegytisztító intézet. Kifogástalanul fest és tisztít.

Villa Sans Souci

Abbazia.

Előkelő családi otthon. - Teljesen újonnan berendezve. Uj tulajdonos

Finom bécsi konyha.

Catti György utóda

cs. és kir. udvari szállító

GYOGYSZERTÁRA

a városi torony mellett.

Ajánlja magát minden orvosi rendelés azzonali és exakt elkészítésére. Kapható minden gyógyszerészeti különlegesség, gyógyszerpánok, az összes ásványvizek, toalett-cikkek és szépitőszerek stb. sfb.

LOVRANA

Pensió Lukács

Elsőrendű családi otthon.

Magyar vendéglő

FIUME

Riva Szápary 6. Telefon 11-49 szám.

Elismert kitűnő magyar konyha. Tisztán kezelt fajborok. Állandóan frissen csapolt kőbányai sör.

Minden magyar itt találkozik!

Tengerre nyíló szobák olcsó áron.

Klemencsics Károly

Telefon 951. FIUME Corso 12. sz.

Vasutdijszabási és szállítási iroda

(Alapított 1892).

Elvállal mindennemű helyi és tengeri szállításokat előnyös feltételek mellett. Fuvarlevélfelülvizsgálat és díjkülönbözetek visszeresete.

Tengeri szanatorium

Fiume mellett Portoré Fiume mellett

gyermeknek és felnőtteknek.

Modern intézet 100 ágygyal, 2 orvos, villányvilágítás, gőzfürdés. Mérsékelt árak, Prospektus.

„Varázsfuola“.

Bárki egy óra alatt megtanulhat rajta játszani.

A „Varázsfuola“ rendkívül kellemes, 20 acél trombitahanggal és 4 erős bögövel van ellátva. Diszes kivitelben, kottatűzettel, dalokkal, tokkal, ajándékkal együtt csak 4 korona.

Csakis Wagner „Hangszer-Király“ országos te elismert legolcsóbb hangszeráruházában kapható. Budapest, József-körút 15. - Gyorsjavító műhely. - Kérjen tenykepés hangszerárjegyzéket.

1913

X. évfolyam.

X. évfolyam.

TELEFON 229.

A TENGERPART

1913 január elsején
TIZEDIK ÉVFOLYAMÁBA LÉPETT.

A nevezetes évforduló alkalmával, mely a multon érzett jogos büszkeséggel és a jövőbe vetett megingathatatlan bizalommal tölt el bennünket, hatalmas lépést teszünk ismét előre lapunk fejlesztésében. A hétköznapi számok hat oldalas keretéből kinőttünk immár és

„A TENGERPART“ most már hétköznapon | vasárnapokon pedig tiz-
nyolc oldalban | tizenkét oldalnyi
terjedelemben jeleni meg.

Már eddig is többet nyújtottunk olvasóinknak, mint bármely eddig Fiumében megjelent magyar napilap. A mostani nagyobbítással azonban oly tartalmas lapot adunk olvasóink kezébe, mely a fiumei magyarságnál jóval nagyobb vidéki magyar centrumok napilapjaival teljesen egy színvonalon áll.

Kibővítjük lapunk távirati rovatát, riportcikkekkel élénkítjük a napi újdonságokkal foglalkozó hasábjainkat, szélesebb alagra fektetjük a környékbéli tudósítói szolgálatot s még e hóban a közgazdaság és tengerészet ügyeivel foglalkozó, igen nagy áldozatokkal járó új rovatot nyitunk.

Legjelentékenyebb újításunkat azonban technikai téren léptetjük életbe:

„A TENGERPART“ néhány nap mulva kimerítőbb tartalma dacára már
délután 2 és 3 óra között

fog megjelenni, anélkül hogy korábban zárnök le a szerkesztőség munkáját mint eddig. A nyomda-technikai munka e gyorsítását hatalmas új Linotype-szedőgépeink teszik lehetővé, a melyek csodálatos tökéletességükkel óránként „A Tengerpart“ egy teljes oldalát képesek kiszedni.

Mindeme a lap jövője érdekében hozott nagyarányú áldozatok dacára „A TENGERPART“ előfizetési ára marad a régi:

Egy évre	24.— kor.	Negyed évre	6.— kor.
Fél évre	12.— „	Egy hóra	2.— „

A helybeli tisztviselőknek és altiszteknek adott féláru előfizetés kedvezményét is fentartjuk egyelőre.

**Előfizetéseket és hirdetéseket felvesz „A Tengerpart“ kiadó-
hivatala, Gradinata del Sasso Bianco 3.
(Wurzer ház) I. emelet.**

POSTAFIÓK 105.

X. évfolyam.

X. évfolyam.

Kiadótulajdonos: „A Tengerpart“ lapkiadó vállalat.

Nyomatott a „Polonia“ nyomdában Fiume.